

veřejných dávek, jež přednostního práva požívají, nutným předpokladem pro jejich přiznání v přednostním pořadí, by byly nejpozději při dražebním stání před počátkem dražby ohlášeny. Jak případně dovodil rekursní soud z ustanovení § 172 druhý odstavec ex. ř. a z jeho účelu, nestačí, že byla přihláška, jak tvrdí dovolací rekurentka o své přihlášce, podána před dražebním rokem na poštu, nýbrž nutno, má-li přednostní pořadí býti pohledávce zachováno, by přihláška již před započítím dražby byla na soudě. Podle konaného šetření přihláška dovolací rekurentky ze dne 10. listopadu 1931 došla na soud teprve po dražbě a proto domáhá se dovolací rekurentka, aby jí byly účtované nedoplatky pojistného bez ohledu, zda byly knihovně zajištěny či nikoli, přikázány v důsledku její přihlášky v přednostním pořadí, stěžuje si na to, že se tak nestalo, neprávem. Leč, jak již naznačeno, dovolací rekurentka nepozbyla nároku na přednostní uspokojení u účtovaných nedoplateků, u všech, tím, že se její přihláška nestala zavčas, nejpozději při dražebním stání, před započítím dražby a nelze přisvědčiti nižším soudům, které pro nevčastnost přihlášky z c e l a nárok dovolací rekurentky na přednostní uspokojení účtovaných nedoplateků a tím na uspokojení vůbec zamítly. Podle ustanovení § 172 odst. 2 ex. ř. je nutno k zachování přednostního pořadí přihlásiti daně, přírážky, poplatky a jiné veřejné dávky, přednostního práva požívající, jen tehdy a potud, když nejsou a pokud nejsou nedoplatky knihovním zápisem nebo zájemným popisem zajištěny. Jsou-li nebo pokud jsou zajištěny, přihlášky k dražebnímu roku není zapotřebí. Z nedoplateků účtovaných dovolací rekurentkou byly a jsou knihovně podle výpisu z pozemkové knihy a předložených dokladů zajištěny nedoplatek za první pololetí 1929 v částce 4.094 Kč 40 h, nedoplatek za druhé pololetí 1929 v částce 7.047 Kč 95 h a nedoplatek za první půlletí 1930 v částce 3.303 Kč 50 h, kdežto nezajištěn je nedoplatek za druhé pololetí 1930 v částce 3.378 Kč 20 h a dodatečně předepsaný nedoplatek 45 Kč, případně 55 Kč 75 h. Jen tyto dva nedoplatky s jejich účtovaným příslušenstvím, ježto nebyly včas k dražebnímu roku přihlášeny a nejsou knihovně zajištěny, nebylo dovolací rekurentce přiřknouti, pokud se týče právem jí nebyly nižšími soudy přikázány, kdežto nedoplatky ostatní, protože nejsou starší tří let ode dne příklepu a do dvou roků po splatnosti bylo pro ně zástavní právo zřízeno (§ 265 zákona č. 76/1927, judikát č. 150, sb. n. s. 4226, 7923), náleželo z nejvyššího podání v přednostním pořadí přikázati. V tomto rozsahu bylo dovolacímu rekursu vyhověti a usnesení nižších soudů změnit.

Čís. 12359.

Pro zaměstnance živnostenského společenstva neplatí předpisy zákona o obchodních pomocnících.

Ustanovení § 1162 d) obč. zák. se nevztahuje na případy, kde byl služební poměr zrušen výpovědí.

Z toho, že soukromý zaměstnanec byl ustanoven definitivně, neplyne ještě o sobě, že služební poměr byl ujedнан s vyloučením výpovědi,

tedy na doživotí. K ujednání nevypověditelnosti zaměstnance gremia obchodních jednatelů bylo by třeba řádného usnesení představenstva gremia obchodních jednatelů. Pouhé projevy členů představenstva za jednání nemohou nahradit řádné a pro gremium závazné usnesení jeho představenstva jako celku.

Zastavil-li živnostenský úřad činnost představenstva společenstva a ustanovil-li k vedení správy úřadujícího komisaře, později pak, když se valná hromada usnesla na zrušení společenstva a její usnesení bylo řádným postupem správních stolic potvrzeno, ustanovil k urovnání všech věcí zrušeného společenstva likvidační komisi, jejímž předsedou byl úřadující komisař, šlo o opatření ve příčině prozatímního úřadování ve smyslu § 127, odstavec šestý, živn. řádu. K prozatímnímu úřadování na místě představenstva společenstva náleželo i propuštění pomocných zřízců společenstva. K platnosti výpovědi nebylo třeba schválení živnostenského úřadu.

(Rozh. ze dne 16. února 1933, Rv I 989/31.)

Žalobce byl tajemníkem Gremia obchodních jednatelů v Praze. Likvidační komise gremia dala žalobci čtyřnedělní výpověď, takže měl služební poměr skončit dne 28. dubna 1923. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se žalobce na Gremiu pražského obchodnictva v Praze, právního nástupce Gremia obchodních jednatelů v Praze, zaplacení služného za dobu od 1. května 1923 do 29. dubna 1925, uváděje, že likvidační komise vůbec nebyla oprávněna k výpovědi a že výpověď jest vůbec nepřijatelná. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: O žalobcově služebním poměru bylo prvním soudem zjištěno, že ve výborové schůzi gremia dne 6. července 1911 byl žalobce ustanoven tajemníkem Gremia obchodních jednatelů, při čemž kromě určení jeho platu uvedeno, že ustanovení to je provisorní až do schválení rozpočtu valnou hromadou, a potom teprve že se přeměňuje na definitivní ustanovení, že se schválení příjmů a vydání za rok 1911 a rozpočtu na rok 1912 stalo ve valné hromadě 22. prosince 1912; dále že většina představenstva považovala žalobce za definitivního zaměstnance gremia, kterému nelze dát výpověď, co zejména bylo prohlašováno na schůzích představenstva, kde se menšina marně domáhala ustanovení jiného tajemníka. Tento žalobcův služební poměr jest posuzovati podle předpisů občanského zákona (§§ 1153—1164 obč. zák. a § 152 novely čís. 69/1916). Předpisy ty mluví o služebním poměru na dobu života, na určitou dobu, na dobu neurčitou, na zkoušku. Vzhledem na zjištění shora uvedená byl žalobcův služební poměr uzavřen na neurčitou dobu, který lze zrušit výpovědí (§ 1158 obč. zák.), třebaže označován byl i většinou představenstva jako poměr »definitivní«. Nebylo totiž ujednáno, že poměr má trvat na doživotí, ani o zrušení poměru, zejména, že by žalobci jen v určitých případech mohla být dána výpověď, anebo, že by bylo lze vyslovit jeho propuštění. Jen, kdyby bylo zvlášť ujednáno, že žalobce byl přijat

na doživotí, že výpověď je vyloučena, a že jen jisté důvody by mohly přivoditi zrušení poměru, bylo by stanovisko žalobce a prvního soudu správné. Ježto však tomu tak není, nelze jinak usuzovati, než že žalobci výpověď dána býti mohla, i když snad většina členů dřívějších představenstev a předseda byla opačného mínění. Teprv, kdyby toto mínění bylo formulováno řádným usnesením představenstva podle programu schůze a § 22 stanov jako součást smlouvy se žalobcem, bylo by lze mluvit o tom, že byl zvláštní nevypověditelný poměr služební smlouven, ale to se právě nestalo, pokud se týče nebylo to prokázáno, a proto platí předpis § 1158 obč. zák., že tu jde o vypověditelnou službu ujednanou na neurčitou dobu; označení poměru toho jako »definitivní« nemá tu jinak významu, jak bylo vyloženo. Jde nyní o to, zda daná výpověď skutečně mohla tento služební poměr zrušiti koncem dubna 1923. Jak první soud zjistil, bylo představenstvo gremia rozpuštěno asi v roce 1920 a správu vedl komisař ustanovený pražským magistrátem jako živnostenským úřadem; tímto komisařem byl magistrátní rada H.; když pak bylo uznáno usnesení valné hromady ze dne 22. května 1921 o zrušení gremia v instanční cestě i ministerstvem obchodu jako poslední řádnou instancí za platné (7. prosince 1922), ustanovena byla živnostenským úřadem likvidační komise. Komise ta měla za úkol, by spolu s magistrátním radou H-em jako úřadujícím komisařem urovnala věci zrušeného gremia. Tato komise spolu s úřadujícím komisařem usnesla se 13. března 1923 dáti žalobci čtyřnedělní výpověď, počínající 1. dubna 1923, která také byla dána, a žalobcovy platy do 30. dubna 1923 byly vyrovnány. Výpověď byla dána ve shodě s úřadujícím komisařem, v té době nebylo tu jiného orgánu, který by gremium zastupoval a jeho záležitosti vedl, a proto tento akt, dání výpovědi, je projevem správy gremia, který přivodil zrušení služebního poměru s žalobcem, bez ohledu na to, že žalobce výpověď neuznával. Když výpověď byla možná, jest ji připustiti i v době, kdy správu vedla likvidační komise. Na tom nemění nic, že pak následkem rozhodnutí nejvyššího správního soudu ze dne 28. dubna 1924 likvidační komise byla rozpuštěna, pokud se týče odvolána, neboť v době, kdy výpověď byla dána, byla oprávněna k tomuto zakročení podle § 127 živn. řádu. Nevadí, že dání výpovědi nebylo zvlášť schváleno živnostenským úřadem; tento úřad vyžádal si jen zprávu o činnosti komise po jejím skončení, nevyhradil si však schvalování jednotlivých úkonů; ostatně, jak již uvedeno, bylo dání výpovědi též úkonem úřadujícího komisaře, výpověď nebyla nijak závislá na rozhodnutí správního soudu o stížnosti proti rozhodnutí ministerstva obchodu. Odvolací soud v těchto směrech vychází ze zjištění prvního soudu, přichází však na základě téhož skutkového základu k jinému právnímu posouzení, uznáváje vývody žalované strany jako odvolatelky za správné. Pro rozhodnutí o odvolání postačí, co bylo uvedeno. Ana výpověď zrušila žalobcův služební poměr koncem dubna 1923, do které doby žalobcovy nároky také byly vypořádány, jest žalobcův nárok na další služební platy po 30. dubnu 1923 neodůvodněný a netřeba zkoumati i další vývody odvolatelky. Okolnost, že i po 28.

dubnu 1923 zůstalo společné telefonní číslo gremia u žalobce, že na kanceláři u žalobce zůstala tabulka s označením kanceláře gremia, je nerozhodná, ani služební poměr byl zrušen; jednal-li žalobce i potom s členy gremia jako tajemník, činil to na vlastní risiko. Kromě toho jest odvolací soud toho názoru, že žalobcovy nároky zanikly preklusí podle ustanovení § 1162 lit. d) obč. zák., poněvadž žalobce v důsledku výpovědi byl dnem 28. dubna 1923 fakticky ze služeb žalované strany propuštěn, a, an nevznese své nároky ve lhůtě šesti měsíců od 28. dubna 1923 počínajíc (žaloba podána byla až 14. ledna 1925, druhá pak dne 29. března 1928), nastal zánik jeho nároků ze služební smlouvy. Mohl a měl proti tomuto propuštění se bránit, nikoli jen protestem, že výpověď je nepřipustná. Byly mu odebrány knihy gremia, takže viděl, že je propuštěn.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Pokud jde o posouzení věci po stránce právní (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), jest především uvést, že pro služební poměr žalobcův neplatí předpisy zákona o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák., nýbrž předpisy §§ 1153 až 1164 obč. zák. o smlouvě služební, neboť žalobce byl zaměstnancem živnostenského společenstva, jež není kupcem, a jež nelze zařadit ani do žádné skupiny závodů, podniků neb ústavů uvedených v § 2 zákona čís. 20/1910 ř. zák. Dovolání jest přisvědčiti jedině v tom, že se na žalobní nárok nevztahuje ustanovení § 1162 d) obč. zák. a že tedy není správným názor odvolacího soudu, že tento nárok zanikl uplynutím propadné lhůty šestiměsíční. Ustanovení § 1162 d) obč. zák. s e v z t a h u j e n a n á r o k y p r o p ř e d č a s n é p r o p u š t ě n í bez dodržení výpovědní lhůty a bez důležitého důvodu podle § 1162 b) obč. zák., nikoliv i na případy, kde byl služební poměr zrušen výpovědí. Žalobce své nároky na zaplacení služebních požitků nevyvozuje z toho, že byl předčasně a bez důležitého důvodu propuštěn ze služby, nýbrž opírá je o tvrzení, že daná mu výpověď nebyla platná a že služební poměr nebyl jí zrušen. Pro takové nároky platí podle § 1486 čís. 5 obč. zák. tříletá lhůta promlčecí. Jinak není dovolací důvod podle § 503 čís. 4 c. ř. s. opodstatněn, neboť odvolací soud právem zamítl žalobu, dovodiv, že žalobcův nárok na služební plat za dobu po 30. dubnu 1923 není důvodem po právu, ježto služební poměr žalobcův byl koncem dubna 1923 výpovědí zrušen.

Pro tento spor jsou rozhodnými tyto otázky: 1. zdali žalobcův služební poměr byl vypověditelný a 2. zdali byla žalobci dána platná výpověď zrušující jeho služební poměr. Dovolatel vyvozuje nevypověditelnost svého služebního poměru z toho, že jeho ustanovení tajemníkem gremia obchodních jednatelů bylo definitivní. Avšak z toho, že soukromý zaměstnanec byl ustanoven »definitivně«, neplyne ještě o sobě, že služební poměr jest ujednán s vyloučením výpovědi, tedy na doživotí. Ustanovení soukromého zaměstnance s vyloučením výpo-

vědi, tedy na čas jeho života, lze považovati za ujednané jen tehdy, došlo-li mezi smluvními stranami k výrazu tak jasně a zřetelně, že nemůže býti nějaká pochybnost o tom, že obě strany takové závazné ujednání skutečně zamýšlely. Z pouhého udělení definitivy, není-li tu služebního řádu, který by tento pojem blíže vymezoval a který by zároveň náležitě stanovil vzájemné závazky zaměstnancovy, nelze ještě usuzovati, že definitivním ustanovením byl ujednan služební poměr nevypověditelný, tedy doživotní (srovnej rozhodnutí čis. 1498 a 3927 sb. n. s.). Odvolací soud správně dovodil, že v souzeném případě by k ujednání nevypověditelnosti služebního poměru bylo třeba řádného usnesení představenstva gremia obchodních jednatelů v Praze, což plyne z §§ 22, 24 a 31 jeho stanov. Ve sporu nebylo prokázáno, že k takovému usnesení došlo, a žalobce to ani netvrdil. Jest nerozhodné, že jednotliví členové představenstva gremia a jeho bývalý předseda Julius B. osobně považovali žalobce za úředníka definitivního, jemuž nelze dáti výpověď, a že to bylo prohlašováno i ve schůzích představenstva, protože pouhé projevy jednotlivých členů v průběhu jednání nemohou nahraditi řádné a pro gremium závazné usnesení jeho představenstva jako celku. Dovolatel také marně poukazuje na ustanovení třetího odstavce § 119 e) živn. ř., podle něhož starosta zastupuje společenstvo na venek, neboť tu nešlo o zastupování společenstva, nýbrž o ustanovení jeho pomocného zřízence, jež jest podle šestého odstavce § 119 e) živn. ř. vyhrazeno celému představenstvu, nikoliv jen starostovi. Jest proto schváliti názor odvolacího soudu, že žalobcův služební poměr byl ujednan na dobu neurčitou podle posledního odstavce § 1158 obč. zák. a že bylo lze jej zrušiti výpovědí čtyřnedělní podle § 1159 a) obč. zák.

Pokud se týče další otázky, zdali čtyřnedělní výpověď byla žalobci dána platně, jest k dovolatelovým vývodům uvést toto: Není sporu o tom, že gremium obchodních jednatelů v Praze bylo živnostenským společenstvem ve smyslu §§ 106 až 127 živn. ř. Podle § 127 odst. (6) živn. ř. může živnostenský úřad za uvedených tam předpokladů činnost společenstevního představenstva zastaviti a učiniti opatření v příčině prozatímního úřadování. Nižšími soudy bylo zjištěno, že magistrát hlavního města Prahy jako živnostenský úřad v roce 1920 nebo 1921 zastavil činnost představenstva gremia obchodních jednatelů v Praze, rozpustil je pro nějaké nepravdelnosti a ustanovil zároveň k vedení správy — tedy k prozatímnímu úřadování — magistrátního radu Emanuela H-a jako úřadujícího komisaře, a že později, když se valná hromada usnesla na zrušení gremia a její usnesení bylo řádným postupem správních instancí potvrzeno, ustanovil k urovnání všech záležitostí zrušeného gremia likvidační komisi, jejíž předsedou byl úřadující komisař magistrátní rada H. Z těchto zjištění plyne, že i úřadující komisař i likvidační komise byli ustanoveni příslušným živnostenským úřadem k vedení správy gremia, ježto činnost představenstva gremia byla úředně zastavena, a že šlo o opatření v příčině prozatímního úřadování ve smyslu šestého odstavce § 127 živn. ř. Zákon neurčuje, v čem má záležeti opa-

tření živnostenského úřadu o prozatímním úřadování, a může jím tedy býti nejen ustanovení úřadujícího komisaře, nýbrž i ustanovení několikačlenné komise. K prozatímnímu úřadování na místě představenstva gremiálního, jehož činnost byla zastavena, náleželo nepochybně také propuštění pomocných zřízenců gremia podle šestého odstavce § 119 e) živn. ř., takže úřadující komisař s členy likvidační komise byli jako tehdejší zástupci společenstevního představenstva oprávněni, by dali žalobci výpověď ze služebního poměru s tímž účinkem, jako kdyby ji dalo představenstvo gremia samo. Odvolací soud správně vyložil, že v té době tu nebylo jiného orgánu, jenž by gremium zastupoval a jeho správu vedl, a že tudíž výpověď daná žalobci likvidační komisí ve shodě s úřadujícím komisařem byla platným projevem správy gremia a přivodila zrušení služebního poměru se žalobcem. Že by k platnosti výpovědi bylo třeba ještě schválení živnostenského úřadu, nelze vyvoditi ani ze zákona ani z toho, že si živnostenský úřad vyžádal po rozpuštění likvidační komise zprávu o její činnosti. Je-li tomu tak, není třeba zkoumati, zdali výpověď byla dána platně i proto, že byla aktem úřadujícího komisaře. Dovolatelovy vývody o tom, za jakých předpokladů a kým mohlo býti nařízeno zrušení gremia obchodních jednatelů v Praze, nemají významu pro rozhodnutí o žalobním nároku, nanejvýš pro řešení otázky, zdali výpověď daná žalobci likvidační komisí spolu s úřadujícím komisařem přivodila zrušení žalobcova služebního poměru. V tom směru jest rozhodným, že výpověď byla dána v době, kdy činnost gremiálního představenstva byla úředně zastavena a kdy bylo živnostenským úřadem učiněno opatření o prozatímním úřadování, a s tím nemá co činiti otázka zrušení gremia obchodních jednatelů, jež byla v době, když byla žalobci dána výpověď, ještě sporná a nerozhodnutá.

Čís. 12360.

Ochrana nájemců (zákon ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n.).

Jednorázová náhrada, již si dal pronajímatel kromě nájemného zaplatiti novým nájemcem jako úhradu útrat zřízení náhradního bytu v témže domě pro dřívější nájemníky bytu, jest zakázanou úplatou ve smyslu § 20 (2) zákona.

(Rozh. ze dne 16. února 1933, Rv I 1655/31.)

Žalobě nájemců na pronajímatelku o vrácení 5.000 Kč, jež prý zaplacené zaplatili jako t. zv. stavební příspěvek, bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Předeslati jest, že souzený případ jest posuzovati podle zákona ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n., za jehož platnosti byla úplata ujednána a vyplacena (v únoru 1927) a že tato okolnost má význam